

Міністерство освіти і науки України
Національний університет водного господарства
та природокористування
Навчально-науковий інститут економіки та менеджменту
Кафедра менеджменту

ЗАТВЕРДЖУЮ
Проректор з науково-педагогічної,
методичної та виховної роботи

О.А. Лагоднюк

“ ____ ” _____ 2020 р.

06-08-86

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
Program of the Discipline

УПРАВЛІННЯ РИНКОВОЮ ІНФРАСТРУКТУРОЮ
Market infrastructure management

Галузь знань	07	Управління і адміністрування
Field of Knowledge	07	Management and administration
Спеціальність	073	Менеджмент
Speciality	073	Management

Робоча програма навчальної дисципліни «Управління ринковою інфраструктурою» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня, які навчаються за спеціальністю 073 «Менеджмент». Рівне: НУВГП, 2020. 17 с.

Розробник: Н.А. Фроленкова, к.е.н., доцент кафедри менеджменту

Робочу програму схвалено на засіданні кафедри менеджменту

Протокол від «___» _____ 2020 року № ___

Завідувач кафедри _____ Л.Ф. Кожушко
(підпис) (ініціали та прізвище)

Керівник групи забезпечення
спеціальності _____ Л.Ф. Кожушко
(підпис) (ініціали та прізвище)

Схвалено науково-методичною радою з якості ННІ економіки і менеджменту
(назва)

Протокол від «___» _____ 2020 року № ___

Голова науково-методичної ради з якості ННІ _____ Н.Е. Ковшун
(підпис) (ініціали та прізвище)

Вступ

Нормальне функціонування ринку передбачає наявність розвиненої системи засобів, що забезпечують здійснення обміну між його суб'єктами. Вона включає різні способи та організації, за допомогою яких відбувається рух товарів, послуг, грошей, цінних паперів та робочої сили. Ця система отримала назву інфраструктури ринку.

Ринкова інфраструктура – сукупність підприємств, установ, організацій, які забезпечують стабільний розвиток і функціонування ринкового механізму регулювання економіки, безперервний рух товарів та послуг у різних сферах суспільного відтворення.

Головне призначення інфраструктури ринку - забезпечити цивілізований характер діяльності ринкових суб'єктів.

Анотація

Впродовж останніх двох десятиліть в нашій державі активно відбуваються процеси формування та розвитку різних сегментів ринку товарів і послуг, фінансового ринку та ринку праці, що потребує створення адекватної інфраструктури. При цьому особливого значення набуває необхідність системного і багатоаспектного аналізу кожного складника такої інфраструктури для досягнення оптимальної відповідності та ефективного функціонування національної економічної системи.

Дослідження актуальних аспектів розвитку елементів ринкової інфраструктури як підґрунтя цілісної економічної системи України в сучасних умовах є головною метою дисципліни.

Ключові слова: інфраструктура, ринок, товарний ринок, фінансовий ринок, ринок праці, торгівля, біржі, ринок капіталу, банківська система, комерційна діяльність, фінансове посередництво.

Over the past two decades, the processes of formation and development of various segments of the goods and services market, the financial market and the labor market have been actively taking place in our country, which requires the creation of adequate infrastructure. In this case, the necessity of systematic and multidimensional analysis of each component of such infrastructure becomes necessary for achievement of optimum correspondence and effective functioning of the national economic system.

The study of the actual aspects of the development of elements of market infrastructure as the basis of the integral economic system of Ukraine in modern conditions is the main objective of discipline.

Key words: infrastructure, market, commodity market, financial market, labor market, trade, stock market, capital market, banking system, commercial activity, financial intermediation.

1 Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів, відповідних ECTS – 5.5	<u>Галузь знань</u> 07 Управління і адміністрування	нормативна	
		Рік підготовки	
		4-й	5-й
Модулів – 2	<u>Спеціальність</u> 073 Менеджмент	Семестр	
Змістових модулів – 2		8-й	10-й
		Лекції	
Загальна кількість годин –165 год.		28 год.	2 год
		Практичні	
		24 год.	12 год
Тижневих годин: аудиторних – 2 СРС – 7.5	Рівень вищої освіти: бакалавр	Самостійна робота	
		113 год	151
		Вид контролю: екзамен	

Примітка. Співвідношення кількості аудиторних занять та СРС становить 33% до 67%.

2. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою вивчення дисципліни “Управління ринковою інфраструктурою” є формування комплексу теоретичних знань і умінь щодо організації діяльності підприємств, що формують інфраструктуру ринку; опанування теорії розвитку інфраструктури ринку, формування практичних навичок з функціонування та закономірностей розвитку різних видів ринку, достатніх для подальшої професійної спеціалізації в окремих його сегментах.

Основними **завданнями** курсу " Управління ринковою інфраструктурою " є теоретична підготовка студентів та одержання практичних навичок з таких питань: обґрунтовування методологічних принципів функціонування сучасного ринку та його сегментів; управління розвитком елементів ринкової інфраструктури, їх ролі у сфері економічних відносин та складу як економічної системи; форм і методів регулювання сучасного ринку; особливостей діяльності інфраструктури товарного, фінансового ринку та ринку праці; оцінювання ефективності використання окремих видів економічних інструментів на різних типах ринку.

За підсумками вивчення курсу студент повинен ЗНАТИ:

- зміст понять "ринок", "інфраструктура", "торгівля" "біржа", "комерція", "цінні папери", «трудоий потенціал», "інвестиції" тощо,
- принципи, задачі, функції та методи управління ринковою інфраструктурою;
- функції, принципи функціонування суб'єктів ринку (за видами діяльності);
- основні теоретичні підходи до планування та організації діяльності організацій ринкової інфраструктури;
- особливості діяльності підприємств оптової та роздрібної торгівлі;
- товарні та фондові біржі;
- ринок капіталу та ринок цінних паперів в Україні – особливості функціонування;
- методологію оцінювання ефективності роботи підрозділів інфраструктури ринку.

За підсумками вивчення курсу студент повинен УМІТИ:

- володіти інструментарієм оцінювання результатів діяльності організацій ринкової інфраструктури;
- аналізувати та прогнозувати ринкову інфраструктуру, споживачів і конкурентів;
- інформаційно та документально забезпечувати управління підприємствами ринкової інфраструктури;
- проводити дослідження на різних видах ринків;
- виконувати пошук інформації, яка відповідає потребам організацій інфраструктури ринку.

Фахові компетенції:

1. Здатність аналізувати результати діяльності організації, зіставляти їх з факторами впливу зовнішнього та внутрішнього середовища.
 - здатність аналізувати стан розвитку організацій ринкової інфраструктури;
 - уміння оцінювати вплив зовнішнього середовища на діяльність організацій ринкової інфраструктури
2. Здатність визначати перспективи розвитку організації.
 - здатність прогнозувати перспективи розвитку організацій різних галузей інфраструктури ринку
 - розуміти передумови й умови функціонування ринкових відносин.
3. Здатність діяти соціально відповідально і свідомо.
 - розуміння потреби узгоджувати діяльність організацій ринкової інфраструктури з елементами зовнішнього середовища соціального спрямування;
4. Здатність обирати та використовувати сучасний інструментарій менеджменту.
 - уміння застосовувати методи формування товарного асортименту та методи управління товарними запасами;
 - здатність ідентифікувати види ринкових процесів на товарному ринку, використовувати різні форми та методи його регулювання;
 - здатність застосовувати технологію біржової торгівлі;
 - здатність застосувати фінансові інструменти;
5. Здатність створювати та організовувати ефективні комунікації в процесі управління.
 - розуміння особливостей формування системи управління та каналів комунікацій в організаціях ринкової інфраструктури;
 - знання та уміння використовувати інформаційні продукти та послуги.
6. Здатність аналізувати й структурувати проблеми організації, формувати обґрунтовані рішення.
 - здатність виявляти «вузькі місця» в діяльності організацій різних сфер ринкової інфраструктури ;
 - уміння формувати та обґрунтовувати альтернативні рішення щодо стратегічного розвитку організацій ринкової інфраструктури
7. Розуміти принципи і норми права та використовувати їх у професійній діяльності.
 - знання основних положень законодавчих актів у сфері товарного ринку;
 - знання основних положень законодавчих актів у сфері фінансового

ринку

3. Програма навчальної дисципліни

Модуль 1.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 1. УПРАВЛІННЯ ІНФРАСТРУКТУРОЮ РИНКУ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ

Тема 1. Характеристика ринку. Управління інфраструктурою ринку як складова сучасного менеджменту

Поняття та економічний зміст ринку. Функції ринку. Передумови й умови функціонування ринкових відносин. Класифікаційні ознаки та види ринків. Елементи ринкової інфраструктури. Сутність, завдання та проблеми розвитку інфраструктури ринку. Сутність та значення інфраструктури ринку в ринковій економіці. Сучасні проблеми розвитку інфраструктури ринку.

Тема 2. Інфраструктура ринку товарів і послуг.

Сутність, особливості та основні функції товарного ринку. Організаційно-економічні та соціальні передумови функціонування товарного ринку. Суб'єкти й об'єкти товарного ринку. Структура та класифікація товарних ринків. Види ринкових процесів на товарному ринку. Форми та методи регулювання товарного ринку. Ринок послуг та його елементи.

Тема 3. Організація ринку оптової торгівлі

Поняття оптової торгівлі. Місце оптової торгівлі в ринкових процесах. Сутність, завдання, функції оптової торгівлі. Класифікація підприємств оптової торгівлі. Закордонний досвід діяльності оптових посередників на товарному ринку. Організація оптової закупівлі товарів: принципи формування асортименту товарів, етапи і зміст комерційного забезпечення, методи управління товарними запасами.

Тема 4. Товарні біржі як важливий елемент товарної інфраструктури

Сутність біржової торгівлі та її роль у ринковій економіці. Поняття та функції товарних бірж. Історія розвитку біржової торгівлі в Україні.

Організація та управління товарними біржами. Види товарних бірж та правові засади їхньої діяльності в Україні. Порядок створення й організація діяльності товарної біржі. Біржові угоди. Характеристика учасників біржових торгів. Організація і технологія біржової торгівлі. Сутність брокерської діяльності. Функції брокера на товарній біржі. Особливості взаємовідносин брокера з клієнтами.

Тема 5. Організація роздрібної торгівлі.

Сутність, ознаки та форми роздрібної торгівлі. Функції роздрібної торгівлі. Нормативно-правові засади діяльності суб'єктів роздрібної торгівлі. Види підприємств роздрібної торгівлі. Особливості формування товарного асортименту на підприємствах роздрібної торгівлі.

Тема 6. Комерційне посередництво на товарному ринку. Інформаційна та організаційно-комерційна діяльність

Характеристика посередницької діяльності. Основні типи посередників та їхні функції. Організація роботи посередників. Інформаційні продукти та послуги. Місце та роль інформаційно-консультаційних центрів на товарному ринку. Організаційно-комерційні послуги: види, організація надання. Виставки та ярмарки, аукціони, торгово-промислова палата як елементи ринкової інфраструктури. Персональний продаж.

ЗМІСТОВНИЙ МОДУЛЬ 2. ІНФРАСТРУКТУРА ФІНАНСОВОГО РИНКУ. МЕНЕДЖМЕНТ НА РИНКУ ПРАЦІ

Тема 7. Фінансовий ринок – сутність, функції та роль в сучасній економіці.

Необхідність і передумови створення фінансового ринку. Принципи, функції та структура фінансового ринку. Класифікація фінансових ринків. Фінансові активи та інструменти

Тема 8. Фінансове посередництво. Інфраструктура ринку фінансових послуг

Фінансові послуги та фінансові посередники. Класифікація фінансових посередників. Кредитна система, її роль та структура. Ринок цінних паперів - поняття та учасники.

Інфраструктура страхового ринку. Валютний ринок. Особливості організації ринку нерухомості. Інвестиційні компанії та пенсійні фонди. Лізингові та факторингові компанії.

Тема 9. Банківська система як основний елемент фінансового ринку.

Банківська система – роль, функції, елементи, вимоги. Структура банківської системи України. Комерційні банки та їх класифікація. Пасивні та активні операції. Банківські послуги.

Тема 10. Ринок цінних паперів та система біржової торгівлі.

Ринок цінних паперів. Основні види цінних паперів. Поняття, статут і засади функціонування фондових бірж. Організація діяльності фондових бірж, їх основні операції та функції. Учасники біржової торгівлі. Українська фондова біржа

Тема 11. Теоретичні засади функціонування ринку праці

Ринок праці – особливості функціонування, сучасний стан. Функції ринку праці. Сегментація ринку праці. Регіональні особливості функціонування ринку праці. Вплив глобалізації на розвиток ринку праці в Україні.

Тема 12. Інфраструктура ринку праці.

Необхідність, суть та значення інфраструктури ринку праці. Організації та установи, що забезпечують функціонування ринку праці. Нормативно-правове середовище, що регулює ринок праці в Україні. Діяльність центрів зайнятості та бірж праці в Україні.

4. СТРУКТУРА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Тема	Кількість годин відведених на:					
	лекції		практичні заняття		самостійну роботу	
	ден-на	заоч-на	ден-на	заоч-на	ден-на	заоч-на
Модуль 1						
Змістовий модуль 1. УПРАВЛІННЯ ІНФРАСТРУКТУРОЮ РИНКУ ТОВАРІВ І ПОСЛУГ						
Тема 1. Характеристика ринку. Управління інфраструктурою ринку як складова сучасного менеджменту	2	0,1	-	1	9	13
Тема 2. Інфраструктура ринку товарів і послуг.	2	0,2	2	1	9	13
Тема 3. Організація ринку оптової торгівлі	2	0,2	2	1	9	12
Тема 4. Товарні біржі як елемент товарної інфраструктури	4	0,2	2	1	10	13
Тема 5. Організація роздрібної торгівлі.	2	0,2	4	1	10	12
Тема 6. Комерційне посередництво на товарному ринку. Інформаційна та організаційно-комерційна діяльність	2	0,1	4	1	10	12
Змістовий модуль 2. ІНФРАСТРУКТУРА ФІНАНСОВОГО РИНКУ. МЕНЕДЖМЕНТ НА РИНКУ ПРАЦІ						
Тема 7. Фінансовий ринок – сутність, функції та роль в сучасній економіці.	2	0,2	2	1	9	13
Тема 8. Фінансове посередництво. Інфраструктура ринку фінансових послуг	2	0,1	4	1	9	12
Тема 9. Банківська система як основний елемент фінансового ринку.	2	0,2	2	1	10	13
Тема 10. Ринок цінних паперів та система біржової торгівлі.	4	0,2	4	1	10	13
Тема 11. Теоретичні засади функціонування ринку праці	2	0,2	2	1	9	13
Тема 12. Інфраструктура ринку праці.	2	0,1	2	1	9	12
Всього	28	2	24	12	113	151

5. ТЕМИ ПРАКТИЧНИХ ЗАНЯТЬ

№ з/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Ринок послуг та його елементи	2	1
2	Організація оптової закупівлі товарів. Методи управління товарними запасами	2	1
3	Організація і технологія біржової торгівлі	2	2
4	Особливості формування товарного асортименту на підприємствах роздрібно торгівлі	4	1
5	Організація роздрібно торгівлі	2	1
6	Електронна комерція та електронний бізнес	2	1
7	Персональний продаж як елемент інфраструктури ринку	2	1
8	Інформаційна та організаційно-комерційна діяльність. Інформаційні продукти та послуги	2	1
9	Інфраструктура страхового ринку	2	1
10	Лізингові та факторингові компанії у світі та в Україні	2	1
11	Діяльність центрів зайнятості, бірж праці, кадрових та рекрутингових агентств в Україні	2	1
	Разом	24	12

6. САМОСТІЙНА РОБОТА СТУДЕНТІВ

Розподіл годин самостійної роботи для студентів денної форми навчання:

Підготовка до аудиторних занять – 0,5 год/1 год. занять.

Підготовка до контрольних заходів – 6 год. на 1 кредит ЄКТС.

Опрацювання окремих тем програми або їх частин, які не викладаються на лекціях.

№ п/п	Назва теми	Кількість годин	
		денна	заочна
1.	Сучасні проблеми розвитку інфраструктури ринку в Україні	9	11
2.	Види ринкових процесів на товарному ринку	8	11
3.	Місце оптової торгівлі в ринкових процесах.	8	11

4.	Закордонний досвід діяльності оптових посередників на товарному ринку	9	11
5.	Історія розвитку біржової торгівлі в Україні та світі.	9	11
6.	Організація і технологія біржової торгівлі.	8	11
7.	Нормативно-правові засади діяльності суб'єктів роздрібної торгівлі.	9	10
8.	Інформаційні продукти та послуги.	8	11
9.	Фінансові активи та інструменти	9	11
10.	Інвестиційний ринок. Особливості організації ринку нерухомості	9	11
11.	Банківські послуги	9	10
12.	Українська фондова біржа	9	10
13.	Сучасний стан ринку праці в Україні	9	11
14.	Діяльність центрів зайнятості та бірж праці в Україні.	8	11
	Всього	113	151

7. МЕТОДИ НАВЧАННЯ

В процесі проведення лекційних та практичних занять використовуються такі методи активного навчання:

- тематичні тести;
- розв'язування задач;
- ділові та рольові ігри;
- кейси;
- виконання аналітичних завдань.

В ході проведення занять використовуються наступні ТЗН:

- мультимедійні засоби для слайдової презентації (у програмі PowerPoint) лекційного матеріалу;
- друковані роздаткові матеріали.

8. МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Основними критеріями, що характеризують рівень компетентності студента при оцінюванні результатів поточного та підсумкового контролів з навчальної дисципліни, є:

- виконання всіх видів навчальної роботи, що передбачені робочою програмою навчальної дисципліни;
- глибина і характер знань навчального матеріалу за змістом навчальної дисципліни, що міститься в основних та додаткових рекомендованих літературних джерелах;

- вміння аналізувати явища, що вивчаються, у їх взаємозв'язку і розвитку;
- характер відповідей на поставлені питання (чіткість, лаконічність, логічність, послідовність тощо);
- вміння застосовувати теоретичні положення під час розв'язання практичних задач;
- вміння аналізувати достовірність одержаних результатів.

Оцінювання результатів усіх форм контролю передбачено у 100-бальній шкалі.

Критерії оцінювання результатів поточної роботи (завдань, щовиконуються на практичних, результати самостійної роботи студентів) проводиться у % від кількості балів, виділених на завдання, із заокругленням до цілого числа:

0% – завдання не виконано;

40% – завдання виконано частково та містить суттєві помилки методичного або розрахункового характеру;

60% – завдання виконано повністю, але містить суттєві помилки у розрахунках або в методиці;

80% – завдання виконано повністю і вчасно, проте містить окремі несуттєві недоліки (розмірності, висновки, оформлення тощо);

100% – завдання виконано правильно, вчасно і без зауважень.

Для визначення рівня засвоєння студентами навчального матеріалу передбачається проведення таких видів контролю:

- поточний контроль здійснюється за допомогою проведення усного та письмового опитування, тестування, виконання контрольних робіт після вивчення змістових модулів
- підсумковий контроль у вигляді екзамену.

Для діагностики якості навчання використовується 100-бальна шкала оцінювання.

9. Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та СРС												Екза- мен	Всього
Змістовий модуль 1						Змістовий модуль 2							
30						30							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	T7	T8	T9	T10	T11	T12	40	100
5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5	5		

Шкала оцінювання

Оцінка в балах	Оцінка за національною шкалою
90 – 100	відмінно
82 – 89	добре
75 – 81	
64 - 73	
60 - 63	задовільно
35 - 59	
	незадовільно з можливістю повторного складання
0 - 34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

10. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ

1. 06-05-46. Методичні вказівки до практичних занять та самостійного вивчення дисципліни «Ринкова інфраструктура» для студентів спеціальності 051 «Економіка» / О.О. Олійник. – Рівне: НУВГП, 2017. – 25 с. Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/8120/1/06-05-46.pdf>
2. 06-13-130. Методичні вказівки до самостійного вивчення навчальної дисципліни «Інфраструктура товарного ринку» для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня за спеціальністю 075 «Маркетинг» денної і заочної форм навчання /М.В. Мальчик, С.І. Коваль.- Рівне: НУВГП, 2018.- 39. Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/12809/>
3. 06-03-167. Методичні вказівки до практичних занять та виконання самостійної роботи з навчальної дисципліни „Фінансовий ринок” для здобувачів вищої освіти першого (бакалаврського) рівня спеціальності 072 „Фінанси, банківська справа та страхування” денної та заочної форм навчання. / Н.М. Кондрацька, О.В. Котик.- Рівне: НУВГП, 2019.- 23с. Режим доступу: <http://ep3.nuwm.edu.ua/13632/>

11. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Базова

1. Апопій В. В. Функціонування та регулювання ринку праці у сфері торгівлі / В. В. Апопій, О. І. Іляш, Н. Г. Міценко. — Л. : ЛКА, 2009. — 224 с.
2. Банківські операції: Підручник / М.І. Савлук, М.Ф. Пуховкіна, [та ін.]; за ред. А.М. Мороз. - 3-є вид., перероб. і доп. - К. : КНЕУ, 2008. - 608 с.

3. Белявцев М.І. Управління інфраструктурою ринку: Навч. посібник для студ. вищих навч. закладів/ М.І. Белевцев, Л.В. Шестопалова - К.: Центр навчальної літератури, 2005.-416 с.
4. Виноградська А.М. Технологія комерційного підприємництва: Навч.пос. – К.: ЦНЛ, 2006. – 780 с.
5. Єпіфанов А.О. Операції комерційних банків: Навч. посібник / А.О. Єпіфанов, Н.Г. Маслак, І.В. Сало. - Суми : Університетська книга, 2007. - 523 с.
6. Еш СМ. Фінансовий ринок. Курс лекцій. — К.: НУХТ, 2007.
7. Калина А.В. Фондовий ринок: Навч. посіб. для дистанційного навчання / Калина А.В., Кошечев О.О. К.: Вид-во "Університет "Україна", 2006.
8. Пепа Т. В. Біржова діяльність. Навчальний посібник / Пепа Т. В., Пішеніна Т. І., Лавринович В. В. Видавництво Ліра-К, 2009 р.
9. Шелудько В.М. Фінансовий ринок: Навч. посіб. — 3-тє вид., випр. і доп. — К.: Знання-Прес, 2008.
10. Положення про функціонування фондових бірж: Затв. рішенням Нац. комісії з цінних паперів і фондового ринку від 22 лист. 2012 р., № 1688. // [Електронний ресурс]. — Режим доступу: zakon.rada.gov.ua.
11. Прокопенко О.В., Школа В.Ю., Дегтяренко О.О., Махнуша С.М. Інфраструктура товарного ринку. Навчальний посібник. – К.: Центр учбової літератури, 2007. – 296 с.
12. Сохацька О.М. Біржова справа: Підруч. Сохацька О.М. - Карт-Бланш, Кондор, 2008, 632с.
13. Шканова О.М. Управління інфраструктурою ринку: Навчальний посібник. - К.: МАУП, 2004. -254с.

Допоміжна

1. Баранов А. А. Информационная инфраструктура: проблемы регулирования деятельности : монография / А. А. Баранов. – Киев : Издав. дім Дмитра Бурого, 2012. – 352 с.
2. Близнюк В. В. Ринок праці України та ризики його функціонування / В. В. Близнюк // Економіка і прогнозування. —2008. — №1. — С. 121—136.
3. Божкова В.В. Мерчандайзинг : навч. посіб. / Божкова В.В., Ба-щук Т.О. - Суми : ВТД "Університетська книга", 2007. - 125 с.
4. Виноградська А. М. Комерційне підприємство : сучасний стан, стратегії розвитку Монографія / А. М. Виноградська К:Центр навч. літ-ри, 2004 - 807с.
5. Говорушко Т.А. Страхові послуги. Навч. посіб. — К.: Центр навчальної літератури, 2005.
6. Голиков Е. А. Оптовая торговля : менеджмент, маркетинг, логистика, финансы, безопасность: учеб- практ пособие / Е. А. Голиков М: Экзамен, 2004 - 272с
7. Єрмошенко М.І. Комерційна діяльність посередницьких організацій: Навчальний посібник. -К.: НАУ, 2003.

8. Жук М.В. Комерційні відносини України: Підручник для студ. вищих навч. Закладів / М.В. Жук-Чернівці: Рута, 2003.-576 с
9. Ляш О. /. Галузевий ринок праці: основи формування та регулювання / О. І. Ляш // Наук. вісн. Буковин. держ. фін. акад. — Сер. Екон. науки. — 2008. — Вип. 1. — С. 405—418.
10. Інформаційні технології як фактор суспільних перетворень в Україні : зб. аналіт. доп. / за ред. Д. В. Дубова. — К. : НІСД, 2011. — 96 с.
11. Ключкова М.С. Мерчандайзинг : учеб.-практ. пособие / Ключкова М. С, Логинова Е. Ю., Якорєва А. С. - М. : Дашков и К, 2009. - 268 с.
12. Маслова С.О., Опалов О.А. Фінансовий ринок: Навч. посібник. 3-є вид., виправл. — К.: Каравела, 2004. — 344 с.
13. Міщенко В.І. Банківські операції: підручник / В.І. Міщенко, Н.Г. Слав'янська, О.Г. Коренева. - 2-ге вид., перероб. і доп. - К. : Знання, 2007. - 796 с.
14. Оброцько Б.А. Менеджмент посередницької та біржової діяльності: Навчальний посібник. - К.: МАУП, 2003 - 264
15. Організація торгівлі: підр / І. П. Міщук, В. М. Ребицький; ред В. В. Апопій, 2-е вид К. центр навч літ-ри , 2005 - 616с
16. Основи Інтернет-технологій : навч. посіб. / під ред. О. В. Карпукхіна. — Х. : Компанія СМІТ, 2010. — 394 с.
17. Савощенко А. С. Управління інфраструктурою ринку: Навчальний посібник. - К.: КНЕУ, 2005. - 340 с.
18. Про банки і банківську діяльність: Закон України від 7 грудня 2000 р., № 2121-III, //Уряд. кур'єр від 17 січня 2001 року.
19. Про цінні папери і фондовий ринок: Закон України від 23 лютого 2006 р. - № 3480-IV.
20. Фостолович В.А. Розвиток інфраструктури ринку //Економіка АПК. - 2007. - № 3. - С.112-114.

11. Інформаційні ресурси

1. Кабінет Міністрів України / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua/>
2. Законодавство України / [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.rada.kiev.ua/>
3. Державний комітет статистики України / [Електронний ресурс]. — режим доступу: <http://www.ukrstat.gov.ua/>
4. Національна бібліотека ім. В.І. Вернадського / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.nbuv.gov.ua/>
5. Рівненська обласна універсальна наукова бібліотека (м. Рівне, майдан Короленка, 6) / [Електронний ресурс]. — Режим доступу : <http://www.lib.rv.ua/>
6. Рівненська централізована бібліотечна система (м. Рівне, вул. Київська, 44) / [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://cbs.rv.ua/>

7. Наукова бібліотека НУВГП (м. Рівне, вул. Олекси Новака, 75) / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://nuwm.edu.ua/naukova-biblioteka> http://nuwm.edu.ua/MySQL/page_lib.php
8. Перша фондова торговельна система / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: . www.pfts.com
9. Українська фондова біржа / [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrse.kiev.ua